

Założenia

do projektu ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów

I. Wprowadzenie

1. Potrzeba i cele uchwalenia projektowanej ustawy

Jakkolwiek w systemie prawa nie ma definicji „zawodu zaufania publicznego”, to w doktrynie prawa oraz w opinii społecznej za taki zawód uznaje się ten, który jest istotny dla ogółu społeczeństwa i charakteryzuje się:

- szczególną więzią zaufania między klientem, a osobą wykonującą dany zawód,
- obowiązkową tajemnicą zawodową,
- nienaganną postawą moralną i etyczną osób wykonujących taki zawód,
- wysokim poziomem jakości świadczonych usług,
- zorganizowaniem się osób wykonujących ten zawód w obowiązkowym samorządzie zawodowym.

O zawodach zaufania publicznego stanowi art. 17 ust. 1 Konstytucji RP wskazując, że w drodze ustawy można tworzyć samorzady zawodowe reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego, których zadaniem jest sprawowanie pieczy nad należytych wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.

Biorąc powyższe pod uwagę zawód psychologa należy uznać za zawód zaufania publicznego. Szerokie spektrum zagadnień, jakimi zajmuje się psycholog, tj. m in. pomoc w rozwiązywaniu problemów w różnego rodzaju dziedzinach życia osobistego, rodzinnego, społecznego, biznesowego itd., czego odzwierciedleniem jest zatrudnianie psychologów w instytucjach publicznych i prywatnych (np. więziennictwie, sądownictwie, oświacie, służbie zdrowia), wskazuje, że zawód psychologa powinny wykonywać osoby o odpowiednich kwalifikacjach i postawie etycznej. Niezbędne jest zatem ustawowe uregulowanie zasad wykonywania tego zawodu.

Celem projektowanej regulacji będzie:

- zapewnienie profesjonalizmu wykonywanych świadczeń psychologicznych gwarantujących bezpieczeństwo osób z takich świadczeń korzystających,
- wprowadzenie regulacji zgodnych z wymogami prawa europejskiego,
- utworzenie samorządu zawodowego reprezentującego osoby wykonujące zawód psychologa i sprawującego pieczę nad należytym wykonywaniem tego zawodu,
- wprowadzenie nadzoru ministra właściwego do spraw pracy nad działalnością samorządu zawodowego.

2. Aktualny stan stosunków społecznych oraz aktualny stan prawny

Projekt założeń powstał na bazie prowadzonych w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej wspólnie z przedstawicielami środowiska psychologów prac nad regulacją dotyczącą wykonywania zawodu psychologa.

Dotychczasowa regulacja zawodu psychologa określona przepisami ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. Nr 73, poz. 763, z późn. zm.) od początku swojego obowiązywania budziła wiele zastrzeżeń z uwagi na liczne wady prawne i legislacyjne oraz niezgodność z prawem Unii Europejskiej.

Mimo obowiązku nałożonego na nasze państwo przez art. 63 dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. UE L 255 z 30.09.2005, str. 22, z późn. zm.)¹⁾, przepisy ww. ustawy nie przewidują możliwości odbycia stażu adaptacyjnego lub przeprowadzenia testu umiejętności w ramach procedury uznawania kwalifikacji zawodowych uzyskanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Tymczasem, w świetle dyrektywy, w przypadku znacznych rozbieżności w programach kształcenia i szkolenia zawodowego, bądź w okresie trwania kształcenia obywatela innego państwa członkowskiego zamierzającego wykonywać zawód psychologa w Polsce, właściwy organ powinien uzależnić decyzję o uznaniu kwalifikacji od odbycia stażu adaptacyjnego albo przystąpienia do testu umiejętności. Niestety obecny stan prawny nie gwarantuje obywatelom innych państw członkowskich skutecznego domagania się uznania prawa do wykonywania zawodu psychologa na terenie

---

¹⁾ „Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne konieczne dla wykonania niniejszej dyrektywy przed dniem 20 października 2007 r.”.

Polski. Obecnie ustawa zakłada wyłącznie możliwość uznania dyplomu magistra psychologii na podstawie umowy międzynarodowej lub po przeprowadzeniu jego nostryfikacji.

Ponadto ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów jest sprzeczna z dyrektywą 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącą usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36). Zgodnie z brzmieniem art. 18 ust. 2 w/w ustawy, prywatna praktyka psychologiczna może być wykonywana jako indywidualna działalność gospodarcza albo w formie spółki partnerskiej, po uzyskaniu zezwolenia właściwego marszałka województwa. Wymóg uzyskania zezwolenia można uznać za ograniczenie swobody świadczenia usług przez psychologa. Ponadto w sprzeczności z dyrektywą 2006/123/WE - ze względu na ich nieostry i uznaniowy charakter - pozostają przyjęte w ustawie kryteria wydawania zezwoleń. Zgodnie bowiem z art. 18 ust. 3 ustawy marszałek województwa wydaje zezwolenia na prowadzenie prywatnej praktyki psychologicznej po uwzględnieniu warunków określonych przez Komisję Ekspertów, zapewniających właściwy poziom świadczenia usług psychologicznych w ramach prywatnych praktyk psychologicznych. Z kolei w myśl art. 17 ust. 4 minister właściwy do spraw edukacji wydaje zezwolenia na prowadzenie kształcenia podyplomowego, uwzględniając standardy określone przez Krajową Radę Psychologów w porozumieniu z Komisją Ekspertów.

Ograniczenie przez ustawę form prowadzenia prywatnej praktyki psychologicznej jedynie do indywidualnej działalności gospodarczej oraz spółki partnerskiej może budzić wątpliwości co do zgodności z art. 15 ust. 2 pkt b dyrektywy 2006/123/WE. Stosownie do przepisów tej dyrektywy, wymóg przyjęcia przez usługodawcę określonej formy prawnej musi być uzasadniony nadrzędnym interesem publicznym, musi być odpowiedni dla zapewnienia osiągnięcia wyznaczonego celu i nie może wykraczać poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu. Biorąc powyższe pod uwagę, ograniczenie form prowadzenia prywatnej praktyki psychologicznej, może być uznane za nieproporcjonalne w stosunku do zamierzonego celu.

Poza tym ustawa o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów nie przewiduje możliwości dopełnienia wszelkich procedur i formalności koniecznych do podjęcia działalności usługowej przez pojedyncze punkty kontaktowe, których utworzenie zakłada dyrektywa 2006/123/WE.

Jednocześnie ww. ustawa zawiera przepisy wadliwe zarówno pod względem merytorycznym, jak i legislacyjnym. Tytułem przykładu można wskazać m.in. błędnie skonstruowaną definicję usług psychologicznych, przepis karny, który nie wskazuje explicite działań podlegających

sankcji karnej. Dodatkowo poważne wątpliwości budzi konstrukcja przepisu odnoszącego się do nadzoru sprawowanego przez ministra właściwego do spraw pracy nad wykonywaniem ustawy. Przepis ten nie określa formy nadzoru, uprawnień nadzorczych, środków prawnych służących ich realizacji, naruszając tym samym art. 7 Konstytucji RP, który obliguje organy państwa do działania na podstawie i w granicach prawa.

W sprzeczności z zasadami techniki prawodawczej pozostaje ogólnikowa i nieprecyzyjna delegacja upoważniająca do wydania rozporządzenia w sprawie podyplomowego stażu zawodowego psychologa.

Wskazane wyżej nieprawidłowości stworzyły stan niepewności prawa tak dla samych psychologów, jak i dla korzystających z ich usług klientów oraz organów administracji publicznej, które nie mogą wykonywać swoich ustawowych obowiązków.

Z uwagi na konieczność dokonania w ustawie licznych zmian, jest zasadne uchylene ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów.

Ponadto uchylene tej regulacji stworzy możliwość wypracowania unormowań satysfakcjonujących środowisko psychologów oraz dających gwarancję ich praktycznego zastosowania.

3. Możliwość podjęcia alternatywnych w stosunku do uchwalenia projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie celu jej uchwalenia

Brak jest możliwości podjęcia alternatywnych – w stosunku do uchwalenia projektowanej ustawy – środków umożliwiających osiągnięcie założonych celów.

Zgodnie bowiem z § 84 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2002 r. Nr 100, poz. 908), jeżeli zmiany wprowadzane w ustawie miałyby być liczne albo miałyby naruszać konstrukcję lub spójność ustawy albo gdy ustawa była już poprzednio wielokrotnie nowelizowana, opracowuje się projekt nowej ustawy.

4. Podmioty, na które oddziaływać ma projektowana ustawa

Projektowane regulacje ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów obejmą:

- psychologów,
- podmioty korzystające z usług psychologów,
- ministra właściwego do spraw pracy.

5. Przewidywane skutki finansowe uchwalenia projektowanej ustawy i źródła ich pokrycia

Wejście w życie projektowanej ustawy nie spowoduje znacznego obciążenia dla finansów publicznych i nie będzie wymagało wydatkowania dodatkowych środków w istotnym wymiarze. Jest to spowodowane w szczególności tym, że koszty wynikające z projektowanej regulacji w zasadzie pokrywane będą przez psychologów i ich samorząd zawodowy.

II. Propozycje rozstrzygnięć niezbędne do opracowania projektu ustawy i ich uzasadnienie

1. Zakres projektowanej ustawy

Projekt ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów powinien wprowadzać regulację kompleksową dotyczącą jednego zawodu – zawodu psychologa. Powinien on obejmować przepisy odnoszące się do samego zawodu (specyfiki działalności zawodowej) oraz do prawa wykonywania zawodu (wymogów stawianych osobom, które podejmują działalność zawodową), jak również przepisy związane z organizacją samorządu zawodowego i uprawnieniami organów samorządu. Projekt ustawy ma przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom na rynku pracy, takim jak wykonywanie zawodu psychologa przez osoby bez uprawnień zawodowych i wystarczających kompetencji, otwieraniu przez nie gabinetów psychologicznych, udzielaniu pomocy psychologicznej. Taka sytuacja jest szkodliwa zarówno dla prestiżu zawodu, jak i dla osób korzystających z pomocy psychologów. Dlatego też proponuje się wprowadzenie ochrony prawnej tytułu zawodowego „psycholog”.

Samorząd zawodowy psychologów będzie miał podwójne zadanie, tj. będzie reprezentował osoby wykonujące zawód zaufania publicznego oraz - co jest bardzo istotne - będzie sprawował pieczęć nad wykonywaniem tego zawodu. Samorząd ten będzie nadzorował

wykonywanie zawodu, jak również dokonywał czynności, z reguły władczych, związanych z dopuszczeniem do wykonywania zawodu. Samorząd będzie również ustalał zasady etyki zawodowej, w celu zapewnienia standardów należytego wykonywania zawodu. Samorząd będzie ponadto dysponował karami dyscyplinarnymi odnoszącymi się wprost do prawa wykonywania zawodu (zawieszenie w czynnościach zawodowych, pozbawienie prawa wykonywania zawodu). W celu zapobieżenia niebezpieczeństwu preferowania przez samorząd zawodowy interesu partykularnego kosztem interesu publicznego, mającego stanowić granicę i cel przypisania zadań publicznych tworzonemu ustawowo samorządowi, należy wprowadzić nadzór nad działalnością samorządu pełniony przez ministra właściwego do spraw pracy.

Krąg podmiotów, na które będzie oddziaływać ustawa, określa część I.4 niniejszych założeń.

2. Ustawa będzie obejmować następujące rozdziały:

1) Rozdział 1 - Przepisy ogólne, obejmujący:

- a) definicje wykonywania zawodu psychologa,
- b) definicje wykonywanych świadczeń psychologicznych, definicje metod psychologicznych ze wskazaniem podmiotu uprawnionego do określenia listy niektórych z tych metod,
- c) zasadę nienaruszalności uprawnień i obowiązków wynikających z odrębnych przepisów,
- d) zorganizowanie psychologów na zasadach samorządu zawodowego,
- e) nadzór nad działalnością samorządu.

2) Rozdział 2 - Prawo wykonywania zawodu psychologa, obejmujący:

- a) warunki wykonywania zawodu psychologa,
- b) przesłanki wpisu na listę psychologów oraz dokonywania zmian tych wpisów,
- c) wykonywanie zawodu psychologa w okresie pierwszych 12 miesięcy,
- d) kwestie zawieszenia prawa wykonywania zawodu,
- e) przesłanki skreślenia z listy psychologów.

3) Rozdział 3 – Zasady wykonywania zawodu psychologa, obejmujący:

- a) formy wykonywania zawodu,

- b) podstawowe wartości wykonywania zawodu oraz prawa i obowiązki psychologa,
  - c) ochronę tajemnicy zawodowej.
- 4) **Rozdział 4 – Samorząd zawodowy psychologów**, obejmujący:
- a) status prawny samorządu zawodowego psychologów,
  - b) zadania samorządu,
  - c) jednostki organizacyjne samorządu,
  - d) organy samorządu, procedury ich wyboru i kompetencje tych organów,
  - e) finansowanie działalności samorządu.
- 5) **Rozdział 5 – Odpowiedzialność zawodowa psychologa**, obejmujący:
- a) przesłanki odpowiedzialności zawodowej,
  - b) katalog kar z tytułu odpowiedzialności zawodowej psychologów,
  - c) podstawy wszczęcia, zasady i tryb postępowania w sprawie odpowiedzialności zawodowej psychologów.
- 6) **Rozdział 6 – Zmiany w przepisach obowiązujących**, obejmujący zmianę w Kodeksie spółek handlowych.
- 7) **Rozdział 7 – Przepisy przejściowe i końcowe**, obejmujący:
- a) określenie zasad wyborów na pierwsze regionalne zjazdy psychologów i pierwszy krajowy zjazd psychologów,
  - b) zasady wpisów na listy psychologów osób wykonujących zawód psychologa przed dniem wejścia w życie ustawy,
  - c) określenie terminu wejścia w życie ustawy.

3. Założenia szczegółowe

1. Rozdział 1 - Przepisy ogólne

Wykonywanie zawodu psychologa będzie polegać na udzielaniu świadczeń psychologicznych. Świadczeniami psychologicznymi będą:

- 1) diagnoza psychologiczna, polegająca na rozpoznawaniu za pomocą metod psychologicznych właściwości funkcjonowania psychologicznego osoby, ich psychologicznych przyczyn i skutków,
- 2) opiniowanie psychologiczne, polegające na opisie aktualnego funkcjonowania psychologicznego osoby, sporządzonego na piśmie na podstawie przeprowadzonego badania psychologicznego,
- 3) orzekanie psychologiczne, jeżeli przepisy odrębne tak stanowią, polegające na formułowaniu na piśmie orzeczenia psychologicznego o aktualnym funkcjonowaniu psychologicznym osoby, ustalone zgodnie z aktualnym stanem wiedzy psychologicznej, na podstawie przeprowadzonych badań psychologicznych,
- 4) pomoc psychologiczna, polegająca na stosowaniu różnorodnych form działania psychologicznego ukierunkowanych na rozwój, kształtowanie i zachowanie zdrowia psychicznego, zapobieganie, zmniejszanie i usuwanie nieprawidłowości dotyczących zdrowia psychicznego osoby oraz pomoc w rozwiązywaniu sytuacji traumatycznych i kryzysowych; pomoc psychologiczna polega w szczególności na: poradzie psychologicznej, konsultacji psychologicznej, terapii psychologicznej, rehabilitacji psychologicznej, interwencji psychologicznej w kryzysie, prowadzeniu treningów psychologicznych i warsztatów psychologicznych.

Za wykonywanie zawodu psychologa powinno się także uznać prowadzenie przez psychologa badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie psychologii oraz nauczania psychologii w ramach przedmiotów podstawowych i kierunkowych, a także wykonywanie psychoterapii na warunkach określonych w odrębnych przepisach.

W rozumieniu ustawy metodami psychologicznymi powinny być testy psychologiczne i inne techniki psychologiczne. Testami psychologicznymi będą wystandaryzowane, obiektywne, o sprawdzonej trafności i rzetelności techniki pomiaru właściwości psychologicznych.

Innymi technikami psychologicznymi będą techniki służące diagnozie psychologicznej, które obejmują w szczególności rozmowę, wywiad, obserwację, analizę próbek zachowania, eksperyment kliniczny.

Definicje te zostały wypracowane przez środowisko psychologów – stowarzyszenia i związki psychologów.

Rada Ministrów po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Psychologów będzie określać, w drodze rozporządzenia, listę testów psychologicznych zastrzeżonych do stosowania przez psychologów, uwzględniając aktualny stan wiedzy z zakresu psychologii. Rada Ministrów na wniosek Krajowej Rady Psychologów będzie dokonywać aktualizacji tej listy.

Zawód psychologa będzie mogła wykonywać tylko osoba, która spełnia wymagania określone ustawą.

Psychologowie zorganizowani będą na zasadach samorządu zawodowego.

Minister właściwy do spraw pracy będzie sprawować nadzór nad działalnością samorządu zawodowego w zakresie i formach określonych ustawą.

2. Rozdział 2 - Prawo wykonywania zawodu psychologa

Prawo wykonywania zawodu psychologa powstanie z chwilą dokonania wpisu na listę psychologów, którą będą tworzyć i prowadzić regionalne rady psychologów właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o wpis. Wpis na listę psychologów, zmiana danych objętych tym wpisem, odmowa wpisu na listę oraz skreślenie z listy, będzie następować w drodze uchwały regionalnej rady psychologów. Psycholog powinien zawiadomić regionalną radę psychologów o zmianie danych objętych wpisem.

Na listę psychologów wpisana zostanie osoba fizyczna, która spełni łącznie następujące warunki:

- 1) posiada:
  - a) dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku psychologia, wydany przez polską uczelnię, lub
  - b) kwalifikacje do wykonywania zawodu psychologa, uzyskane w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, w Konfederacji Szwajcarskiej lub w państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, uznane w Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami o zasadach

uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, lub

- c) wykształcenie niezbędne do wykonywania zawodu psychologa, potwierdzone dyplomem wydanym w państwie innym niż państwo wskazane w lit. a i b, uznanym w Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie odrębnych przepisów, za równorzędny z dyplomem magistra psychologii uzyskiwanym w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- 3) w pełni korzysta z praw publicznych,
- 4) włada językiem polskim w mowie i piśmie w stopniu wystarczającym do wykonywania zawodu psychologa,
- 5) nie była karana prawomocnym wyrokiem sądowym na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego.

Wpis na listę psychologów będzie dokonywany na wniosek zainteresowanego.

Wraz z wnioskiem zainteresowany powinien złożyć:

- 1) odpis lub potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie dyplomu uczelni wyższej, a w przypadku dyplomów wydanych za granicą decyzję o uznaniu kwalifikacji bądź dokument potwierdzający uznanie wykształcenia za równorzędne w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) oświadczenie o pełnej zdolności do czynności prawnych,
- 3) oświadczenie o korzystaniu z pełni praw publicznych,
- 4) zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności, a w przypadku cudzoziemca dokumenty wydane przez właściwe organy państwa innego niż Rzeczpospolita Polska potwierdzające, że nie był on karany – opatrzone datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed złożeniem wniosku,
- 5) kopię:
  - a) dowodu osobistego albo,
  - b) innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, jeżeli osoba składająca wniosek nie jest obowiązana do posiadania dowodu osobistego,
- 6) oświadczenie wnioskodawcy o znajomości języka polskiego w mowie i w piśmie w stopniu wystarczającym do wykonywania zawodu psychologa, w przypadku cudzoziemców,
- 7) dowód wniesienia opłaty za wpis.

Zakres danych podlegających wpisowi na listę psychologów określi Krajowa Rada Psychologów. Lista psychologów będzie miała charakter jawny w zakresie danych potwierdzających fakt wpisu na tę listę oraz określających formę wykonywania zawodu.

Wysokość opłaty za wpis określi Krajowa Rada Psychologów. Opłata nie może być wyższa niż połowa minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów. Zmiana danych objętych wpisem oraz skreślenie z listy nie będą podlegać opłacie.

Uchwała regionalnej rady psychologów o wpisie na listę psychologów powinna zostać podjęta w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku. Od uchwały regionalnej rady psychologów odmawiającej wpisu na listę psychologów zainteresowanemu będzie przysługiwać odwołanie do Krajowej Rady Psychologów w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały. Od uchwały Krajowej Rady Psychologów odmawiającej wpisu na listę psychologów zainteresowanemu będzie przysługiwać odwołanie do ministra właściwego do spraw pracy na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego. Od ostatecznej decyzji ministra właściwego do spraw pracy zainteresowanemu oraz Krajowej Radzie Psychologów będzie służyć skarga do sądu administracyjnego właściwego ze względu na siedzibę regionalnej izby psychologów, w której złożono wniosek o wpis, w terminie 30 dni od dnia doręczenia uchwały.

W przypadku niepodjęcia uchwały w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o wpis, zainteresowanemu będzie przysługiwać skarga do sądu administracyjnego właściwego ze względu na siedzibę regionalnej izby psychologów, w terminie 30 dni od dnia, w którym upłynął termin dla podjęcia uchwały. Dotyczy to również niepodjęcia uchwały przez Krajową Radę Psychologów w terminie 30 dni od dnia doręczenia odwołania.

Na wniosek psychologa regionalna rada psychologów będzie wydawać nieodpłatnie zaświadczenie o prawie wykonywania zawodu psychologa.

Jednocześnie minister właściwy do spraw pracy na podstawie art. 4a ust. 3 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.) upoważni Krajową Radę Psychologów do uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, kwalifikacji do wykonywania zawodu psychologa.

Wymaga w tym miejscu podkreślenia, że jest niezbędne – dla celów uznawania kwalifikacji – wydanie przez ministra właściwego do spraw pracy, na podstawie art. 18 ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach

członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394), przepisów w sprawie stażu adaptacyjnego i testu umiejętności w toku postępowania w sprawie uznania kwalifikacji do wykonywania zawodu psychologa. Przepisy te powinny określać:

- 1) warunki, sposób i tryb odbywania stażu adaptacyjnego, sposób i tryb wykonywania nadzoru nad odbywaniem stażu oraz oceny nabytych przez wnioskodawcę umiejętności, sposób ustalania kosztów odbywania stażu adaptacyjnego oraz tryb ponoszenia, pobierania i zwrotu opłaty za odbycie stażu adaptacyjnego,
- 2) warunki, sposób i tryb przeprowadzania testu umiejętności oraz oceny wykazanych przez wnioskodawcę umiejętności, sposób ustalania kosztów przeprowadzania testu umiejętności oraz tryb ponoszenia, pobierania i zwrotu opłaty za przeprowadzenie testu umiejętności.

Procedura wpisu na listę psychologów będzie miała zastosowanie jedynie w przypadku psychologów wnioskujących o stałe wykonywanie zawodu. Nie będzie ona natomiast stosowana do obywateli niektórych państw świadczących na obszarze Polski usługi transgraniczne, o których mowa w ustawie z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 25 tej ustawy świadczenie usług transgranicznych oznacza wykonywanie tymczasowo i okazjonalnie zawodu regulowanego lub działalności w Rzeczypospolitej Polskiej przez obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, uprawnionego do wykonywania tego zawodu lub tej działalności w państwie członkowskim, w którym ma on swoją siedzibę.

Osoby te będą zobowiązane do poinformowania o zamiarze świadczenia usług transgranicznych regionalną radę psychologów właściwą ze względu na miejsce zamierzonego wykonywania takich czynności, w drodze pisemnego oświadczenia. Oświadczenie takie powinno obejmować informacje o rodzaju czynności zawodowych, jakie zamierza wykonywać psycholog, oraz o miejscu i zamierzonym terminie ich rozpoczęcia. Do oświadczenia psycholog będzie obowiązany dołączyć dokument potwierdzający jego obywatelstwo, zaświadczenie wydane przez właściwe organy państwa macierzystego potwierdzające, że psycholog wykonuje czynności zawodowe psychologa w tym państwie i nie obowiązuje go zakaz, nawet tymczasowy, wykonywania tych czynności, oraz dokument potwierdzający kwalifikacje do wykonywania zawodu psychologa. Regionalna rada

psychologów powinna posiadać uprawnienie do zwrócenia się do właściwego organu państwa członkowskiego, w którym psycholog posiada prawo wykonywania zawodu, o przedstawienie informacji potwierdzających, że psycholog prowadzi działalność zgodnie z prawem, wykonuje zawód w sposób należyty, jak również, że nie zostały na niego nałożone kary dyscyplinarne lub sankcje karne związane z wykonywaniem zawodu.

Psycholog świadczący usługi transgraniczne na terytorium RP będzie podlegać przepisom prawnym dotyczącym wykonywania zawodu psychologa i zasadom etyki zawodowej.

W okresie pierwszych 12 miesięcy psycholog wykonuje zawód pod opieką psychologa o co najmniej 5 letnim stażu zawodowym. Celem opieki będzie ułatwienie psychologowi wdrożenia do wykonywania zawodu psychologa przez udzielanie porad i wskazówek oraz analizowanie poszczególnych przypadków. Opieka będzie polegać w szczególności na:

- 1) opracowaniu z psychologiem indywidualnego programu wdrożenia zawodowego zgodnego z ramowym programem wdrożenia zawodowego określonym przez Krajową Radę Psychologów,
- 2) konsultowaniu bieżących zadań wykonywanych przez psychologa,
- 3) omawianiu pisemnych opinii przygotowywanych przez psychologa,
- 4) ukierunkowaniu rozwoju zawodowego psychologa, szczególnie w zakresie samokształcenia.

Ze względu na szczególną rolę opiekuna we wdrożeniu psychologa do zawodu przewiduje się, iż opiekun będzie zobowiązany zawiadomić regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej o każdym zachowaniu psychologa, pozostającego pod jego opieką, które może być uznane za zawinione naruszenie obowiązków zawodowych oraz za czyny sprzeczne z zasadami etyki określonymi w Kodeksie Etyki Zawodowej.

Opiekuna wyznaczać będzie regionalna rada psychologów, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku przez psychologa. Wniosek powinien zostać złożony przez psychologa w terminie umożliwiającym rozpoczęcie przez niego wykonywania zawodu pod opieką. Opiekun będzie mógł sprawować opiekę jednocześnie nad nie więcej niż 5 psychologami. Ze sprawowania opieki opiekun będzie zobowiązany rozliczyć się z regionalną radą psychologów poprzez przedstawienie sprawozdania. Wysokość wynagrodzenia opiekuna określi regionalna rada psychologów. Koszty tego wynagrodzenia poniesie regionalna izba psychologów.

Ustalenie takiej formy wdrożenia absolwenta psychologii do wykonywania zawodu wynika z wystarczającego – zdaniem środowiska psychologów – ich przygotowania teoretycznego

i ma na celu ułatwienie im praktycznego wykonywania zadań poprzez wsparcie ze strony doświadczonych kolegów.

W razie uzasadnionego podejrzenia o niezdolności psychologa do wykonywania zawodu ze względu na stan zdrowia regionalna rada psychologów powoła komisję złożoną z lekarzy odpowiednich specjalności i psychologa klinicznego, do orzeczenia o zdolności psychologa do wykonywania zawodu lub czasowej bądź trwałej niezdolności psychologa do wykonywania zawodu. Odmowa poddania się badaniu będzie uprawniać regionalną radę psychologów do zawieszenia prawa wykonywania zawodu psychologa do czasu poddania się przez psychologa badaniu. Jeżeli komisja orzeknie o czasowej lub trwałej niezdolności psychologa do wykonywania zawodu, regionalna rada psychologów podejmie uchwałę o zawieszeniu prawa wykonywania zawodu psychologa lub skreśleniu z listy psychologów.

Uchwała taka, jak również uchwała o zawieszeniu prawa wykonywania zawodu do czasu poddania się badaniu, będą zaskarżalne w trybie przewidzianym dla uchwał o wpisie na listę psychologów.

Psycholog, w stosunku do którego podjęto uchwałę o zawieszeniu prawa wykonywania zawodu, będzie mógł wystąpić do regionalnej rady psychologów z wnioskiem o jej uchylenie, jeżeli ustaną przyczyny zawieszenia. W takim przypadku regionalna rada psychologów uchyli uchwałę o zawieszeniu prawa wykonywania zawodu, jeżeli komisja orzeknie o zdolności psychologa do wykonywania zawodu. Koszty działalności komisji ponosić będzie regionalna izba psychologów.

Powyższe rozwiązanie zabezpieczy interesy klientów, stwarzając przy tym podstawę dla fachowej oceny predyspozycji psychologa do wykonywania zawodu.

Skreślenie z listy psychologów następowaloby tylko z przyczyn określonych w ustawie, tj.:

- 1) wniosku psychologa,
- 2) ukarania prawomocnym wyrokiem sądowym skazującym na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego,
- 3) ukarania prawomocnym wyrokiem sądowym orzekającym środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu psychologa,
- 4) ukarania prawomocnym wyrokiem sądowym orzekającym środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych,

- 5) ukarania prawomocnym orzeczeniem komisji odpowiedzialności zawodowej karą pozbawiania prawa wykonywania zawodu,
- 6) utraty albo ograniczenia zdolności do czynności prawnych,
- 7) ze względu na stan zdrowia uniemożliwiający wykonywanie zawodu
- 8) śmierci psychologa.

W przypadkach skreślenia z listy na skutek ukarania psychologa prawomocnym wyrokiem sądowym skazującym na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, ukarania psychologa prawomocnym wyrokiem sądowym orzekającym środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych lub ukarania prawomocnym wyrokiem sądowym orzekającym środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu psychologa ponowny wpis na listę psychologów będzie możliwy po zatarciu się skazania według przepisów Kodeksu karnego.

Z wnioskiem o ponowny wpis na listę psychologów po zatarciu skazania prawomocnym wyrokiem sądowym skazującym na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, ukarania psychologa prawomocnym wyrokiem sądowym orzekającym środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych lub ukarania prawomocnym wyrokiem sądowym orzekającym środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu psychologa albo po upływie 5 lat od prawomocnego orzeczenia komisji odpowiedzialności zawodowej kary pozbawienia prawa wykonywania zawodu psychologa może wystąpić osoba fizyczna, która spełni łącznie następujące warunki:

- 1) posiada:
  - a) dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku psychologia, wydany przez polską uczelnię, lub
  - b) kwalifikacje do wykonywania zawodu psychologa, uzyskane w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, w Konfederacji Szwajcarskiej lub w państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, uznane w Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, lub
  - c) wykształcenie niezbędne do wykonywania zawodu psychologa, potwierdzone dyplomem wydanym w państwie innym niż państwo

wskazane w lit. a i b, uznanym w Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie odrębnych przepisów, za równorzędny z dyplomem magistra psychologii uzyskiwanym w Rzeczypospolitej Polskiej,

- 2) ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- 3) w pełni korzysta z praw publicznych,
- 4) włada językiem polskim w mowie i piśmie w stopniu wystarczającym do wykonywania zawodu psychologa,
- 5) nie była karana prawomocnym wyrokiem sądowym na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego.

Wraz z wnioskiem zainteresowany powinien złożyć:

- 1) odpis lub potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie dyplomu uczelni wyższej, a w przypadku dyplomów wydanych za granicą decyzję o uznaniu kwalifikacji bądź dokument potwierdzający uznanie wykształcenia za równorzędne w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) oświadczenie o pełnej zdolności do czynności prawnych,
- 3) oświadczenie o korzystaniu z pełni praw publicznych,
- 4) zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności, a w przypadku cudzoziemca dokumenty wydane przez właściwe organy państwa innego niż Rzeczpospolita Polska potwierdzające, że nie był on karany – opatrzone datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed złożeniem wniosku,
- 5) dokument potwierdzający odbycie przeszkolenia uzupełniającego,
- 6) oświadczenie psychologa o niekaralności albo o ukaraniu karą pozbawienia prawa wykonywania zawodu orzeczoną przez komisję odpowiedzialności zawodowej,
- 7) kopię:
  - a) dowodu osobistego albo
  - b) innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, jeżeli osoba składająca wniosek nie jest obowiązana do posiadania dowodu osobistego,
- 8) oświadczenie wnioskodawcy o znajomości języka polskiego w mowie i w piśmie w stopniu wystarczającym do wykonywania zawodu psychologa, w przypadku cudzoziemców,
- 9) dowód wniesienia opłaty za wpis.

Dla zapewnienia profesjonalizmu udzielania świadczeń psychologicznych (zgodnie z aktualnym stanem wiedzy) będzie konieczne, aby psycholog, który nie wykonywał zawodu

przez 5 lat w okresie ostatnich 6 lat lub przez 5 lat od ukończenia studiów psychologicznych, był obowiązany odbyć, na własny koszt, przeszkolenie uzupełniające trwające nie dłużej niż 6 miesięcy. Program oraz sposób i tryb przeszkolenia uzupełniającego określi regionalna rada psychologów, na podstawie ramowych wytycznych ustalonych przez Krajową Radę Psychologów. Powyższe rozwiązanie stanowi realizację postulatów zgłaszanych przez środowisko psychologów. Dodatkowo proponuje się wprowadzić obowiązek odbycia przeszkolenia uzupełniającego dla psychologa ubiegającego się o ponowny wpis po skreśleniu z listy psychologów niezależnie od okresu, w którym psycholog nie wykonywał zawodu, z zastrzeżeniem iż obowiązek ten będzie dotyczył psychologa skreślonego z powodu ukarania prawomocnym wyrokiem sądu lub orzeczeniem komisji odpowiedzialności zawodowej.

3. Rozdział 3 - Zasady wykonywania zawodu psychologa.

W ustawie należy wskazać formy, w jakich może być wykonywany zawód psychologa.

Mogłoby to odbywać się w ramach:

- 1) stosunku pracy,
- 2) stosunku służbowego,
- 3) umowy cywilnoprawnej,
- 4) spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej lub komandytowej,
- 5) indywidualnej praktyki psychologicznej,
- 6) wolontariatu.

Wykonywanie zawodu psychologa w ramach indywidualnej praktyki psychologicznej nie będzie działalnością regulowaną w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.). Dla jej podjęcia wystarczające będzie złożenie wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej.

Psycholog byłby zobowiązany do zawiadomienia regionalnej rady psychologów o podjęciu wykonywania zawodu i formie jego wykonywania, a także o każdej zmianie tych informacji.

Przewiduje się, że psycholog będzie obowiązany wykonywać zawód zgodnie z aktualnym stanem wiedzy psychologicznej i należyta starannością, zgodnie z zasadami etyki zawodowej oraz z poszanowaniem intymności i godności osobistej osób (klientów), którym udziela świadczeń psychologicznych. Zasady etyki zawodowej powinny być zawarte w Kodeksie

Etyki Zawodowej, uchwalonym przez Krajowy Zjazd Psychologów. Przestrzeganie zasad etyki zawodowej będzie podstawowym źródłem budowania zaufania do zawodu psychologa i wyznacznikiem należytej staranności w wykonywaniu zawodu.

Psycholog będzie obowiązany do doskonalenia zawodowego. Przewiduje się, że doskonalenie zawodowe będzie mogło odbywać się, w szczególności, w następujących formach:

- studiów podyplomowych,
- kursów specjalistycznych,
- szkoleń specjalizacyjnych.

Zakres i tryb doskonalenia zawodowego określą regionalne rady psychologów, uwzględniając wytyczne w tym zakresie uchwalone przez Krajową Radę Psychologów (wytyczne te wskażą generalny kierunek i zakres szkoleń jednolity dla wszystkich psychologów).

Obowiązkiem psychologa będzie udzielenie klientowi lub jego przedstawicielowi ustawowemu informacji o jego prawach oraz o planowanych działaniach i ich wynikach. Podjęcie i wykonywanie świadczeń psychologicznych powinno następować za zgodą klienta, po uprzednim poinformowaniu klienta lub jego przedstawiciela ustawowego o celu i zakresie planowanych świadczeń psychologicznych. W przypadku klienta częściowo lub całkowicie ubezwłasnowolnionego zgodę wyrażałby jego przedstawiciel ustawowy. Zgoda nie będzie wymagana w przypadku gdy obowiązek poddania się badaniu psychologicznemu wynika z odrębnych przepisów. Ma to na celu zapewnienie klientowi pełnej informacji, na podstawie której będzie on mógł świadomie korzystać z udzielanych mu świadczeń.

Ustawa wyraźnie wskaże, że przy wykonywaniu zawodu psycholog nie jest związany poleceniem co do treści diagnozy psychologicznej, opinii psychologicznej, orzeczenia psychologicznego ani co do doboru metod psychologicznych wykorzystywanych w toku wykonywania świadczeń psychologicznych. Zapewni mu to niezależność w wykonywaniu zawodu.

Prawo odmowy udzielenia świadczenia będzie przysługiwać psychologowi, jeżeli przewiduje, że w trakcie ich wykonywania może być nieobiektowny albo oczekiwane przez klienta świadczenie przekracza zakres jego kompetencji. W takich przypadkach psycholog powinien wskazać innego specjalistę lub instytucję, gdzie klient może uzyskać właściwe świadczenie.

Informację o odmowie udzielenia świadczeń psychologicznych psycholog będzie obowiązany zawrzeć w prowadzonej dokumentacji psychologicznej i na życzenie klienta pisemnie uzasadnić.

W razie wątpliwości diagnostycznych lub terapeutycznych psycholog powinien skonsultować problem z innym specjalistą. Informacja o konsultacji powinna zostać odnotowana w prowadzonej dokumentacji.

Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej ma na celu zwiększenie zaufania społecznego do zawodu psychologa. Przewiduje się, że psycholog będzie obowiązany do zachowania w tajemnicy informacji związanych z klientem uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu. Wyjątkiem w tym zakresie będą sytuacje:

- 1) gdy zachowanie tajemnicy może stanowić bezpośrednie niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia klienta lub innych osób,
- 2) zachodzi potrzeba przekazania niezbędnych informacji o kliencie związanych z udzielanym świadczeniem psychologicznym innemu specjalście,
- 3) świadczenie psychologiczne zostało wykonane na zlecenie, uprawnionych na podstawie odrębnych przepisów, organów i instytucji (które to podmioty psycholog jest obowiązany poinformować o udzielonym świadczeniu psychologicznym).

Brak obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej dotyczyć powinien również przypadków gdy tak stanowią odrębne przepisy.

Psycholog jest związany tajemnicą zawodową także po śmierci klienta.

W celu przejrzystości czynności podejmowanych przez psychologa należy wprowadzić obowiązek prowadzenia indywidualnej dokumentacji psychologicznej klienta, złożonej z dokumentów psychologicznych, którą powinien on przechowywać przez okres 5 lat.

Po upływie tego okresu dokumentacja psychologiczna podlegałaby zniszczeniu w sposób uniemożliwiający identyfikację klienta, którego dotyczyła.

Minister właściwy do spraw pracy po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Psychologów powinien, w drodze rozporządzenia, określić zakres, sposób prowadzenia, przechowywania i niszczenia tej dokumentacji, mając na względzie kompleksowość zawartych w niej informacji oraz potrzebę ochrony danych osobowych klientów.

4. Rozdział 4 – Samorząd zawodowy psychologów

W związku z uznaniem zawodu psychologa za zawód zaufania publicznego należy utworzyć samorząd zawodowy psychologów i wprowadzić obowiązkową przynależność do samorządu. Samorząd byłby niezależny w wykonywaniu swych zadań i podlegałby tylko przepisom prawa.

Podstawowym zadaniem samorządu zawodowego psychologów będzie sprawowanie pieczy nad należyty i sumienny wykonywaniem tego zawodu w celu ochrony praw klientów korzystających z usług psychologa. Kolejnymi zadaniami samorządu zawodowego psychologów są ochrona praw zawodowych psychologów i reprezentowanie osób wykonujących zawód psychologa. W tym celu samorząd będzie odpowiadał za przygotowanie psychologów do należytego wykonywania zawodu poprzez doskonalenie zawodowe psychologów i współpracę ze szkołami wyższymi, jednostkami badawczo-rozwojowymi oraz innymi samorządami zawodowymi, organizacjami społecznymi, w tym związkami zawodowymi i organizacjami pozarządowymi.

Ponieważ psycholog, jako osoba wykonująca zawód zaufania publicznego, musi wykazywać się nienaganną postawą moralną i etyczną, samorząd powinien być zobowiązany do ustanowienia Kodeksu Etyki Zawodowej i dbania o jego przestrzeganie, a także prowadzenia postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej psychologów.

Ze względu na fakt, iż wykonywanie zawodu psychologa będzie podlegało wszechstronnemu, profesjonalnemu i bezstronnemu nadzorowi samorządu zawodowego psychologów, samorząd ten powinien być uprawniony do przyznawania prawa wykonywania zawodu (prowadzenia list psychologów) oraz uczestniczenia w procesie uznawania kwalifikacji zawodowych podmiotów zagranicznych pragnących wykonywać ten zawód na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Proponuje się również, aby zadaniem samorządu zawodowego psychologów było sprawowanie zarządu nad jego majątkiem, pochodzącym ze składek członków samorządu, z działalności gospodarczej lub też z innych źródeł, w szczególności z zapisów, darowizn, dotacji. W tym celu osobowość prawną będą posiadały poszczególne regionalne izby psychologów i Krajowa Izba Psychologów.

W związku z koniecznością dokonania transpozycji następujących dyrektyw:

1. dyrektywy Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz. Urz. WE L 180 z 19.07.2000, str. 22; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 20, t.1 str. 23),
2. dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. WE L 303 z 02.12.2000, str. 16; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4 str. 79),
3. dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/54/WE z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (Dz. Urz. UE L 204 z 26.07.2006, str. 23),

przewiduje się wprowadzenie zakazu dyskryminacji – zarówno bezpośredniej jak i pośredniej – związanej z członkostwem w samorządzie psychologów, w szczególności ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Organy samorządu psychologów działające na szczeblu krajowym będą obowiązane do przesłania ministrowi właściwemu do spraw pracy odpisu każdej uchwały w terminie 21 dni od dnia jej podjęcia.

Nadzór nad samorządem zawodowym psychologów powinien być sprawowany przez ministra właściwego do spraw pracy w zakresie i na zasadach określonych w ustawie. W ramach nadzoru minister właściwy do spraw pracy będzie mógł:

- 1) zwrócić się do Sądu Najwyższego o uchylenie sprzecznych z prawem uchwał organów samorządu szczebla krajowego w terminie 3 miesięcy od dnia ich doręczenia; Sąd Najwyższy będzie mógł utrzymać zaskarżoną uchwałę w mocy, bądź ją uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania właściwemu organowi samorządu, ustalając wytyczne co do sposobu jej załatwienia; w razie uchybienia terminowi przez ministra Sąd Najwyższy pozostawia sprawę bez rozpoznania,
- 2) zwrócić się do Krajowego Zjazdu Psychologów lub Krajowej Rady Psychologów o podjęcie uchwały w określonej sprawie należącej do właściwości samorządu; uchwała Krajowej Rady Psychologów powinna być podjęta w terminie dwóch

miesiący, a uchwała Krajowego Zjazdu Psychologów powinna zapaść na najbliższym Krajowym Zjeździe Psychologów,

- 3) rozpatrywać odwołania od uchwały Krajowej Rady Psychologów odmawiającej wpisu na listę psychologów, uchwały o zawieszeniu prawa wykonywania zawodu lub skreśleniu z listy psychologów ze względu na stan zdrowia.

Struktura organizacyjna samorządu zawodowego psychologów powinna opierać się na administracyjnym podziale kraju. Nad 16 regionalnymi izbami psychologów w strukturze ustrojowej znajdowałyby się Krajowa Izba Psychologów.

Wybory członków organów samorządu zawodowego psychologów odbywałyby się w głosowaniu tajnym, zwykłą większością głosów.

Czynne prawo wyborcze przysługiwałoby wszystkim psychologom. Przewiduje się dwa ograniczenia prawa biernego. W celu zapewnienia profesjonalnego i niezależnego postępowania dotyczącego odpowiedzialności zawodowej proponuje się ograniczenie biernego prawa wyborczego w stosunku do osób je prowadzących, tak aby prawo to przysługiwało psychologom posiadającym co najmniej 7-letni staż pracy w zawodzie. Ponadto biorąc pod uwagę cel wprowadzenia obowiązku wykonywania przez pierwszych 12 miesięcy zawodu psychologa pod opieką –wdrożenie do zawodu, proponuje się aby, biernie prawo wyborcze przysługiwało psychologowi po ukończeniu opieki.

Proponuje się również wprowadzenie 4-letniej kadencji organów samorządu, z zastrzeżeniem że tej samej funkcji nie można byłoby pełnić dłużej niż przez 2 następujące po sobie kadencje.

Regulacji powinna być również poddana kwestia wygaśnięcia mandatu członka organu samorządu przed upływem kadencji tego organu. Mandat wygaszałby z chwilą:

- 1) zrzeczenia się mandatu,
- 2) zawieszenia w prawie wykonywania zawodu psychologa,
- 3) ukarania prawomocnym wyrokiem sądowym orzekającym środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu psychologa,
- 4) ukarania prawomocnym wyrokiem sądowym orzekającym środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych,
- 5) ukarania prawomocnym wyrokiem sądowym skazującym na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego,

- 6) ukarania prawomocnym orzeczeniem komisji odpowiedzialności zawodowej,
- 7) odwołania przez organ, który dokonał wyboru,
- 8) utraty albo ograniczenia zdolności do czynności prawnych,
- 9) ze względu na stan zdrowia uniemożliwiający wykonywanie zawodu,
- 10) śmierci psychologa.

W celu zapewnienia właściwego wykonywania nałożonych na samorząd zawodowy psychologów zadań należałoby stworzyć organy tego samorządu zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym.

Proponuje się utworzenie na szczeblu krajowym następujących organów: Krajowego Zjazdu Psychologów, Krajowej Rady Psychologów, Krajowej Komisji Rewizyjnej, Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej i Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej.

Ustawa określałaby sposób wyboru członków ww. organów oraz kompetencje tych organów.

1. W **Krajowym Zjeździe Psychologów** brałoby udział delegaci wybrani przez regionalne zjazdy psychologów. W celu zapewnienia ciągłości prac samorządu w Krajowym Zjeździe powinni brać udział z głosem doradczym członkowie ustępujących organów: Krajowej Rady Psychologów, Przewodniczący Krajowej Komisji Rewizyjnej, Przewodniczący Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej, Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej.

Krajowy Zjazd Psychologów zwoływany byłby przez Krajową Radę Psychologów co 4 lata.

Przewiduje się również możliwość zwołania przez Krajową Radę Psychologów Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Psychologów. Wystąpić z takim wnioskiem mogłaby Krajowa Komisja Rewizyjna oraz jedna trzecia regionalnych rad psychologów. Krajowa Rada Psychologów mogłaby również z własnej inicjatywy doprowadzić do zwołania Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Psychologów.

Do zadań Krajowego Zjazdu Psychologów należałoby w szczególności określenie zasad przeprowadzania wyborów do organów samorządu, liczby członków tych organów, trybu ich odwoływania oraz zasad podejmowania uchwał przez te organy. Krajowy Zjazd byłby odpowiedzialny za uchwalanie podstawowych zasad gospodarki finansowej samorządu zawodowego, a także udzielałby absolutorium Krajowej Radzie Psychologów. Uprawnienie Krajowego Zjazdu do uchwalania Kodeksu Etyki Zawodowej pozwoli na uzyskanie powszechnej akceptacji dla przyjętych przez ten organ rozwiązań.

2. Ustawa określałaby skład **Krajowej Rady Psychologów** w ten sposób, iż przewodniczący i część składu wybierana byłaby przez Krajowy Zjazd Psychologów, a część bezpośrednio przez regionalne zjazdy psychologów. W celu zapewnienia reprezentacji poszczególnych regionalnych izb psychologów, każdy regionalny zjazd psychologów byłby uprawniony do dokonania wyboru jednego członka Krajowej Rady Psychologów. Pozostała liczba członków Krajowej Rady Psychologów zostanie określona przez Krajowy Zjazd Psychologów.

W celu zapewnienia sprawnego działania Krajowej Rady Psychologów proponuje się utworzenie Prezydium jako jej organu wykonawczego oraz wprowadzenie obowiązku zwoływania jego posiedzeń nie rzadziej niż raz na kwartał. W skład Prezydium wchodziłoby przewodniczący, wiceprzewodniczący, sekretarz, skarbnik i 3 członków.

Krajowa Rada Psychologów kierowałaby działalnością Krajowej Izby Psychologów w okresie pomiędzy Krajowymi Zjazdami Psychologów, realizując jego uchwały. Krajowej Radzie Psychologów należałoby również umożliwić określenie sposobu i trybu działalności samorządu i jego organów, a także sposobu i trybu prowadzenia list psychologów oraz uznawanie kwalifikacji zawodowych cudzoziemców. W związku z realizacją przez samorząd zawodowy psychologów obowiązku sprawowania nadzoru nad należyтым i sumiennym wykonywaniem tego zawodu, Krajowa Rada Psychologów powinna m. in. określić wytyczne dotyczące doskonalenia zawodowego oraz przeszkolenia uzupełniającego. Biorąc powyższe pod uwagę zasadnym wydaje się uprawnienie Krajowej Rady Psychologów do rozpatrywania odwołań od uchwał regionalnych rad psychologów, jak również uchylania sprzecznych z prawem uchwał regionalnych rad psychologów. Dodatkowym narzędziem nadzoru powinno być stworzenie Krajowej Radzie Psychologów prawa do zwrócenia się do regionalnej rady psychologów o podjęcie uchwały w określonej sprawie należącej do zakresu jej działania.

3. **Krajowa Komisja Rewizyjna** byłaby wybierana przez Krajowy Zjazd Psychologów w celu kontrolowania działalności finansowej i gospodarczej Krajowej Rady Psychologów oraz sprawowania nadzoru nad działalnością regionalnych komisji rewizyjnych. Uprawnienie to Krajowa Komisja Rewizyjna realizowałaby przez przedstawienie sprawozdania z działalności kontrolnej Krajowemu Zjazdowi Psychologów oraz występowanie na Krajowym Zjeździe Psychologów z wnioskiem o udzielenie absolutorium Krajowej Radzie Psychologów.
4. W celu zapewnienia wysokich standardów postępowania w zakresie odpowiedzialności zawodowej psychologów przewiduje się powołanie **Krajowej Komisji**

Odpowiedzialności Zawodowej i Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej. Organy te byłyby wybierane przez Krajowy Zjazd Psychologów. W związku z tym proponuje się aby, Krajowa Komisja Odpowiedzialności Zawodowej stanowiła instancję odwoławczą od orzeczeń regionalnych komisji odpowiedzialności zawodowej. Krajowa Komisja Odpowiedzialności Zawodowej orzekałaby w składzie trzyosobowym. Sprawowanie funkcji oskarżyciela przed Krajową Komisją Odpowiedzialności Zawodowej należałoby powierzyć Krajowemu Rzecznikowi Odpowiedzialności Zawodowej. Byłby on również zobowiązany do sprawowania nadzoru nad działalnością regionalnych rzeczników odpowiedzialności zawodowej i rozstrzygania sporów o właściwość pomiędzy regionalnymi rzecznikami odpowiedzialności zawodowej. W ramach tego nadzoru Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej rozpoznawałby także odwołania od udzielonej przez regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej odmowy skierowania wniosku o ukaranie psychologa. Przewiduje się możliwość powołania 1-2 zastępców Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej.

Oba organy byłyby zobowiązane do przedstawienia Krajowemu Zjazdowi Psychologów kadencyjnego sprawozdania z działalności, a Krajowej Radzie Psychologów - rocznego.

Proponuje się utworzenie następujących organów na szczeblu regionalnym: regionalny zjazd psychologów, regionalna rada psychologów, regionalna komisja rewizyjna, regionalna komisja odpowiedzialności zawodowej oraz regionalny rzecznik odpowiedzialności zawodowej.

Ustawa określałaby sposób wyboru członków ww. organów oraz kompetencje tych organów.

1. W **regionalnym zjeździe psychologów** uczestniczyliby wszyscy psychologowie należący do danej regionalnej izby psychologów. Biorąc jednak pod uwagę różnice w liczebności poszczególnych regionalnych izb psychologów, proponuje się aby w przypadku gdy liczba członków danej regionalnej izby psychologów przekracza 300 osób, regionalny zjazd psychologów stanowiliby delegaci wybrani na zebraniach zwołanych dla poszczególnych rejonów objętych działalnością tej izby.

Dokonywanie podziału terenu działania regionalnej izby psychologów na rejony i ustalenie liczby delegatów na regionalny zjazd psychologów z poszczególnych rejonów, będzie należeć do kompetencji regionalnej rady psychologów.

Regionalny zjazd psychologów zwołuje regionalna rada psychologów nie rzadziej niż dwa razy w okresie kadencji.

Podstawowym zadaniem regionalnego zjazdu psychologów byłoby podejmowanie uchwał w sprawach objętych zakresem działania izby, a także rozpatrywanie i zatwierdzanie kadencyjnych sprawozdań organów samorządu zawodowego szczebla regionalnego. Ponadto do jego kompetencji należałoby zaliczyć wybór tychże organów oraz wybór delegatów na Krajowy Zjazd Psychologów. Dodatkowo w celu zapewnienia reprezentacji poszczególnych regionalnych izb psychologów, każdy regionalny zjazd psychologów byłby uprawniony do dokonania wyboru jednego członka Krajowej Rady Psychologów.

Przewiduje się możliwość zwołania nadzwyczajnego regionalnego zjazdu psychologów. Wystąpić z takim wnioskiem mogłaby Krajowa Rada Psychologów, regionalna komisja rewizyjna oraz jedna trzecia członków danej regionalnej izby psychologów. Regionalna rada psychologów mogłaby również z własnej inicjatywy doprowadzić do zwołania nadzwyczajnego regionalnego zjazdu psychologów.

2. **Regionalna rada psychologów** składałaby się z przewodniczącego i członków wybieranych przez regionalny zjazd psychologów. W celu zapewnienia sprawnego działania regionalnej rady psychologów proponuje się powołanie także sekretarza i skarbnika rady oraz wprowadzenie obowiązku zwoływania jej posiedzeń nie rzadziej niż raz na kwartał. W posiedzeniach regionalnej rady psychologów mogliby uczestniczyć, z głosem doradczym, przedstawiciele regionalnej komisji rewizyjnej, przewodniczący regionalnej komisji odpowiedzialności zawodowej oraz regionalny rzecznik odpowiedzialności zawodowej.

Regionalna rada psychologów kierowałaby działalnością regionalnej izby psychologów w okresie między regionalnymi zjazdami psychologów, wykonując uchwały organów samorządu zawodowego. Sprawowałaby również nadzór nad należytym wykonywaniem zawodu psychologa przez członków danej regionalnej izby psychologów, tworzyła i prowadziła listy psychologów. Do jej obowiązków należeć powinno także doskonalenie zawodowe psychologów oraz przeszkolenie uzupełniające zgodnie z programem i wytycznymi uchwalonymi przez Krajową Radę Psychologów. Miałaby ona również obowiązek wyznaczania każdemu psychologowi rozpoczynającemu wykonywanie zawodu - opiekuna, którego zadaniem byłaby pomoc we wdrożeniu do zawodu.

Ponadto regionalna rada psychologów upowszechniałaby zasady etyki zawodowej oraz dbałaby o ich przestrzeganie.

Regionalna rada psychologów prowadziłaby również sprawy finansowe regionalnej izby psychologów, tj. zarządzała majątkiem i działalnością gospodarczą regionalnej izby psychologów oraz pobierała składki członkowskie i prowadziła ich ewidencję.

3. **Regionalna komisja rewizyjna** byłaby wybierana przez regionalny zjazd psychologów w celu kontrolowania działalności finansowej i gospodarczej regionalnej rady psychologów. Uprawnienie to regionalna komisja rewizyjna realizowałaby przez przedstawienie sprawozdania z działalności kontrolnej regionalnemu zjazdowi psychologów oraz występowanie na regionalnym zjeździe psychologów z wnioskiem o udzielenie absolutorium regionalnej radzie psychologów.
4. Na szczeblu regionalnym kwestią odpowiedzialności zawodowej psychologów zajmowałaby się **regionalna komisja odpowiedzialności zawodowej** oraz **regionalny rzecznik odpowiedzialności zawodowej**. Regionalna komisja odpowiedzialności zawodowej, orzekając w składzie trzyosobowym, rozpatrywałaby sprawy z zakresu odpowiedzialności zawodowej członków danej regionalnej izby psychologów.

Natomiast regionalny rzecznik odpowiedzialności zawodowej prowadziłby postępowania wyjaśniające w sprawach odpowiedzialności zawodowej psychologów będących członkami danej regionalnej izby psychologów oraz sprawowałby funkcję oskarżyciela w postępowaniu przed regionalną komisją odpowiedzialności zawodowej. Przewiduje się możliwość powołania 1-2 zastępców regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej

Oba organy byłyby zobowiązane do przedstawienia regionalnemu zjazdowi psychologów kadencyjnego sprawozdania z działalności, a regionalnej radzie psychologów - rocznego.

5. Rozdział 5 – Odpowiedzialność zawodowa psychologa

Utworzenie skutecznego i obiektywnego systemu odpowiedzialności zawodowej psychologów jest jednym z podstawowych zadań samorządu zawodowego psychologów. Sprawnie działający system odpowiedzialności zawodowej pozwoli zwiększyć zaufanie społeczne do zawodu psychologa.

W związku z tym proponuje się wprowadzenie modelu odpowiedzialności zawodowej psychologów opartego na dwuinstancyjnym postępowaniu przed organami samorządu zawodowego psychologów. Od orzeczenia wydanego w drugiej instancji przysługuje stronom, ministrowi właściwemu do spraw pracy, Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz

Przewodniczącemu Krajowej Rady Psychologów środek zaskarżenia do sądu powszechnego (sądu apelacyjnego) w terminie 30 dni od dnia otrzymania orzeczenia.

Organami samorządu zawodowego psychologów odpowiedzialnymi za przeprowadzanie postępowania dotyczącego odpowiedzialności zawodowej psychologów byłyby:

- 1) na szczeblu krajowym - Krajowa Komisja Odpowiedzialności Zawodowej i Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej,
- 2) na szczeblu regionalnym - regionalna komisja odpowiedzialności zawodowej i regionalny rzecznik odpowiedzialności zawodowej.

W pierwszej instancji postępowanie dotyczące odpowiedzialności zawodowej psychologów byłoby prowadzone przez regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej i regionalną komisję odpowiedzialności zawodowej.

Natomiast w drugiej instancji postępowanie dotyczące odpowiedzialności zawodowej psychologów prowadzone byłoby przez Krajową Komisję Odpowiedzialności Zawodowej.

W celu zapewnienia profesjonalnego i niezależnego postępowania dotyczącego odpowiedzialności zawodowej psychologów proponuje się, aby w organach przeprowadzających to postępowanie zasiadały osoby posiadające co najmniej 7-letni staż pracy w zawodzie psychologa. Powyższe rozwiązanie zostało zaproponowane przez środowisko psychologów.

Jakkolwiek przewiduje się, że postępowanie dotyczące odpowiedzialności zawodowej psychologów powinno być oparte na zasadzie jawności postępowania, należałoby również przewidzieć możliwość wyłączenia jawności postępowania w przypadku gdy właściwa komisja odpowiedzialności zawodowej uzna, że może zostać naruszony ważny interes jednej ze stron. Członkowie komisji odpowiedzialności zawodowej są niezawiśli i podlegają tylko ustawom.

Proponuje się, aby członkowie samorządu zawodowego psychologów podlegali odpowiedzialności zawodowej za zawinione naruszenie obowiązku zawodowego lub czynu sprzecznego z zasadami etyki określonymi w Kodeksie Etyki Zawodowej.

Proponuje się wprowadzenie następującego katalogu kar:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana z ostrzeżeniem,

- 3) kara pieniężna w wysokości nie niższej niż połowa minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów i nie wyższej niż pięciokrotność tego wynagrodzenia,
- 4) zawieszenie prawa wykonywania zawodu psychologa na okres od trzech do dwunastu miesięcy,
- 5) kara pozbawienia prawa wykonywania zawodu.

Przewiduje się obowiązek podania do publicznej wiadomości prawomocnego orzeczenia komisji odpowiedzialności zawodowej o ukaraniu psychologa karą zawieszenia prawa wykonywania zawodu psychologa albo karą pozbawienia prawa wykonywania zawodu poprzez publikację informacji na stronie internetowej samorządu zawodowego psychologów albo w biuletynie samorządu zawodowego psychologów.

Komisja odpowiedzialności zawodowej powiadamia o prawomocnym orzeczeniu karą zawieszenia prawa wykonywania zawodu psychologa albo karą pozbawienia prawa wykonywania zawodu, właściwy ze względu na formę wykonywania zawodu, organ rejestrowy lub pracodawcę.

Z wnioskiem o ponowny wpis na listę psychologów w przypadku ukarania karą pozbawienia prawa wykonywania zawodu psycholog może wystąpić po upływie 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia komisji odpowiedzialności zawodowej.

Należałoby również wprowadzić regulację, dzięki której komisja odpowiedzialności zawodowej miałaby możliwość orzekania kary dodatkowej w postaci zakazu sprawowania opieki nad psychologiem rozpoczynającym wykonywanie zawodu. W przypadku ukarania karą nagany z ostrzeżeniem, komisja odpowiedzialności mogłaby ukarać psychologa karą dodatkową, zaś w przypadku kary zawieszenia w prawie wykonywania zawodu psychologa, komisja byłaby zobowiązana do obligatoryjnego nałożenia ww. kary dodatkowej.

Proponuje się, aby postępowanie dotyczące odpowiedzialności zawodowej psychologów było wszczynane z urzędu przez uprawnione organy samorządu zawodowego psychologów. Jednakże dopuszczona powinna być także możliwość wszczęcia takiego postępowania na wniosek pokrzywdzonego podmiotu. W przypadku śmierci pokrzywdzonego do złożenia

wniosku powinny być uprawnione osoby najbliższe, tzn. małżonek, rodzeństwo, wstępni i zstępni pokrzywdzonego.

Proponuje się, aby postępowania dotyczące odpowiedzialności zawodowej nie wszczynać, a wszczęte umarzać, gdy upłynęły trzy lata od zawinionego naruszenia obowiązku zawodowego lub czynu sprzecznego z zasadami etyki zawodowej. Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie nie następuje wcześniej niż przedawnienie przewidziane w ustawie karnej.

Postępowanie w sprawie odpowiedzialności zawodowej psychologów będzie poprzedzone postępowaniem wyjaśniającym. Postępowanie wyjaśniające będzie polegać na zebraniu niezbędnych informacji od wszystkich zainteresowanych. Prowadzi je regionalny rzecznik odpowiedzialności zawodowej. W zależności od wyniku postępowania wyjaśniającego regionalny rzecznik odpowiedzialności zawodowej kieruje do regionalnej komisji odpowiedzialności zawodowej wnioski o ukaranie psychologa. Złożenie wniosku o ukaranie przez regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej jest równoznaczne z wszczęciem postępowania dotyczącego odpowiedzialności zawodowej psychologa. W przypadku odmowy skierowania przez regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej wniosku o ukaranie, należałoby przyznać pokrzywdzonemu prawo do złożenia odwołania do Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej. Zasadnym byłoby wprowadzenie rozwiązania, zgodnie z którym o wszczęciu postępowania dotyczącego odpowiedzialności zawodowej powiadamia się organ nadzoru, który może wstąpić, na prawach strony, do tego postępowania w każdym jego stadium.

Stronami postępowania dotyczącego odpowiedzialności zawodowej byłyby:

- 1) rzecznik odpowiedzialności zawodowej,
- 2) obwiniony,
- 3) pokrzywdzony.

Pokrzywdzony mógłby ustanowić nie więcej niż dwóch pełnomocników spośród psychologów, adwokatów lub radców prawnych. Obwiniony mógłby ustanowić nie więcej niż dwóch obrońców spośród psychologów, adwokatów lub radców prawnych.

Przewiduje się przyznanie komisji odpowiedzialności zawodowej prawa do podjęcia decyzji o zawieszeniu w prawie wykonywania zawodu psychologa na czas trwania takiego postępowania.

Proponuje się także, aby postępowanie dotyczące odpowiedzialności zawodowej kończyło się wydaniem przez komisję odpowiedzialności zawodowej stosownego orzeczenia. Orzeczenie to powinno zawierać oznaczenie komisji, jej skład, datę i miejsce jego wydania, oznaczenie stron postępowania, rozstrzygnięcie komisji, pouczenie o terminie i trybie wniesienia odwołania oraz uzasadnienie.

W razie ukarania koszty postępowania ponosi obwiniony. W pozostałych przypadkach koszty postępowania wyjaśniającego i postępowania przed regionalną komisją odpowiedzialności zawodowej pokrywa właściwa regionalna izba psychologów, a koszty postępowania przed Krajową Komisją Odpowiedzialności Zawodowej - Krajowa Izba Psychologów.

W celu zapewnienia korzystania przez wszystkie strony postępowania dotyczącego odpowiedzialności zawodowej psychologa z praw i wolności konstytucyjnych proponuje się, aby w postępowaniu przed komisją odpowiedzialności zawodowej w zakresie nieuregulowanym przepisami projektowanej ustawy, odpowiednie zastosowanie miały przepisy Kodeksu postępowania karnego.

6. Rozdział 6 – Zmiany w przepisach obowiązujących

W ustawie z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037, z późn. zm.) w art. 88 należałoby dopisać „psychologa”, aby mógł on być partnerem w spółce partnerskiej, a tym samym wykonywać zawód w ramach takiej spółki.

7. Rozdział 7 – Przepisy przejściowe i końcowe

Przepisy ustawy nie będą naruszać, wynikających z odrębnych przepisów, uprawnień i obowiązków psychologów dotyczących wydawania orzeczeń psychologicznych, terminu ich ważności oraz trybu odwoławczego w zakresie orzecznictwa psychologicznego (takie regulacje zawarte są np. w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.)). Przepisy ustawy nie będą również naruszać uprawnień psychologów do posługiwania się tytułem specjalisty uzyskanym stosownie do

przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2002 r. w sprawie uzyskiwania tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia (Dz. U. Nr 173, poz. 1419 z późn. zm.).

Konieczne jest ustalenie przepisów, na podstawie których wyłoniony zostałby podmiot, którego zadaniem byłoby opracowanie regulaminu wyboru na pierwsze regionalne zjazdy psychologów oraz pierwszy Krajowy Zjazd Psychologów, projektów regulaminów tych zjazdów, jak również zwołanie pierwszych regionalnych zjazdów psychologów oraz Krajowego Zjazdu Psychologów. Podmiotem tym byłby Komitet Organizacyjny Psychologów, który zostałby powołany zarządzeniem ministra właściwego do spraw pracy, spośród kandydatów zgłoszonych przez organizacje, stowarzyszenia psychologów uczestniczące w pracach nad regulacją zawodu psychologa. Komitet ten działałby na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu. Jednakże w celu zapewnienia efektywności działania Komitetu Organizacyjnego należałoby nałożyć na niego obowiązek zwołania pierwszych regionalnych zjazdów psychologów oraz Krajowego Zjazdu Psychologów w terminie wskazanym w ustawie, np. rocznym.

Proponuje się, aby o wpis na listę psychologów prowadzoną przez właściwą regionalną radę psychologów mogły ubiegać się także osoby, które:

- 1) do dnia 1 października 1981 r. uzyskały na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim dyplom magistra filozofii chrześcijańskiej ze specjalizacją filozoficzno-psychologiczną lub
- 2) do dnia 31 grudnia 1992 r. uzyskały na Akademii Teologii Katolickiej dyplom magistra filozofii chrześcijańskiej w zakresie psychologii.

Wyjaśnienia wymaga, że osoby legitymujące się powyższymi dyplomami posiadają kwalifikacje psychologa, ale z uwagi na okoliczność, że we wskazanych okresach na wymienionych uczelniach kierunek psychologia nie był odrębnym kierunkiem studiów, nie mogą przedstawić dyplomu ukończenia studiów wyższych na kierunku psychologia.

Konieczne jest ponadto uwzględnienie w ustawie przepisów wyłączających stosowanie regulacji dotyczących opieki w stosunku do osób, które posiadając kwalifikacje do wykonywania zawodu psychologa, przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) udzielały świadczeń psychologicznych w rozumieniu ustawy lub,
- 2) prowadziły badania naukowe lub prace rozwojowe w dziedzinie psychologii, lub
- 3) nauczały zawodu psychologa w ramach przedmiotów podstawowych i kierunkowych, lub

4) wykonywały psychoterapię na warunkach określonych w odrębnych przepisach.

Wskazane jest, aby przepisy ustawy wchodziły w życie po upływie roku od dnia ich ogłoszenia, za wyjątkiem regulacji dotyczącej:

- 1) Komitetu Organizacyjnego Psychologów,
- 2) uzyskania uprawnień w zakresie prawa wykonywania zawodu
– które weszłyby w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy.

Jednocześnie ustawa powinna przewidywać możliwość wykonywania zawodu psychologa przez osoby, które posiadają:

- a) dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku psychologia, wydany przez polską uczelnię albo dyplom magistra filozofii chrześcijańskiej ze specjalizacją filozoficzno-psychologiczną, w przypadku osób które uzyskały tytuł w okresie do dnia 1 października 1981 r. na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim albo dyplom magistra filozofii chrześcijańskiej w zakresie psychologii, w przypadku osób które uzyskały tytuł w okresie do dnia 31 grudnia 1992 r. na Akademii Teologii Katolickiej,
- b) kwalifikacje do wykonywania zawodu psychologa, uzyskane w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, w Konfederacji Szwajcarskiej lub w państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, uznane w Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej,
- c) wykształcenie niezbędne do wykonywania zawodu psychologa, potwierdzone dyplomem wydanym w państwie innym niż państwo wskazane w lit. a i b, uznanym w Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie odrębnych przepisów, za równorzędny z dyplomem magistra psychologii uzyskiwanym w Rzeczypospolitej Polskiej
– w okresie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.

W ustawie powinien znaleźć się przepis wydłużający terminy:

- 1) rozpatrywania wniosków o wpis na listę psychologów do 60 dni,
- 2) wyznaczenia opiekuna do 28 dni,
– w okresie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.

Ocena przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych

1. Konsultacje społeczne

W ramach konsultacji społecznych projekt założeń zostanie przekazany do następujących podmiotów:

- 1) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 2) NSZZ „Solidarność”;
- 3) Forum Związków Zawodowych;
- 4) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 5) Pracodawcy RP;
- 6) Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
- 7) BCC -Związek Pracodawców;
- 8) Polskie Towarzystwo Psychologiczne;
- 9) Polskie Towarzystwo Psychoterapeutów i Trenerów Psychologii Procesu;
- 10) Stowarzyszenie Psychologów Chrześcijańskich;
- 11) Stowarzyszenie Psychologów Sądowych w Polsce;
- 12) Stowarzyszenie Psychologów Transportu w Polsce;
- 13) Polskie Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów Psychologii;
- 14) Ogólnopolskie Zrzeszenie Związków Zawodowych Psychologów;
- 15) Polskie Stowarzyszenie Psychologów i Terapeutów;
- 16) Polska Federacja Psychoterapii;
- 17) Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Behawioralnej;
- 18) Polskie Towarzystwo Psychologii Behawioralnej;
- 19) Wielkopolskie Towarzystwo Terapii Systemowej;
- 20) Polskie Towarzystwo Terapeutyczne;
- 21) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Uzależnień;
- 22) Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej „Integracja”;
- 23) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Gestalt;
- 24) Instytut Terapii Gestalt;
- 25) Polskie Stowarzyszenie Psychologii Klinicznej;
- 26) Wielkopolski Związek Pracodawców Ochrony Zdrowia;
- 27) Instytut Transportu Samochodowego w Warszawie;

- 28) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Integratywnej;
- 29) Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny.

Projekt założeń zostanie również zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

2. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanej ustawy nie spowoduje znacznego obciążenia dla finansów publicznych i nie będzie wymagało wydatkowania dodatkowych środków w istotnym wymiarze. Jest to spowodowane w szczególności tym, że koszty wynikające z projektowanej regulacji w zasadzie pokrywane będą przez psychologów i ich samorząd zawodowy.

3. Wpływ aktu prawnego na rynek pracy

Projektowana regulacja doprowadzi do wyeliminowania z rynku pracy podmiotów wykonujących świadczenia psychologiczne bez posiadania stosownych kwalifikacji. Projektowana regulacja nie będzie wywierała wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sytuację i rozwój regionalny.